

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
«17» _____ 2020 р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування при прийомі на навчання
для здобуття ступеня «магістр» зі спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» Забезпечує системи методів, професійних методик та інноваційних технологій, застосування яких дозволяє вирішувати практичні завдання щодо забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних й біржових структур.

Програма розроблена відповідно до методичних інструкцій «Загальні вимоги до оформлення екзаменаційних матеріалів для контрольних заходів, що проводяться за тестовими технологіями» (версія 03), введених в дію наказом ректора СумДУ № 0227-І від 21.03.2019.

Фахове вступне випробування здійснюється шляхом оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики. Фахове вступне випробування складається із теоретичних тестових завдань.

На фахове вступне випробування виносяться наступні дисципліни:

1. Економіка підприємства;
2. Економіка торгівлі.

Вступне випробування проводиться в письмовій формі та триває 1 год. 00 хв. Під час випробування використовується шарикова або гелева ручка чорного чи синього кольору та калькулятор. Усі інші речі та пристрої (в т.ч. мобільні телефони) використовувати забороняється. Під час випробування мобільні телефони повинні бути відключені.

2. АНОТАЦІЇ ТА ТИПОВІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВІ ВСТУПНІ ВИПРОБУВАННЯ

2.1 ДИСЦИПЛІНА «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Підприємство як відкрита система, суб'єкт та об'єкт ринкових відносин. Види підприємств.

Економічна сутність, класифікація і структура основного капіталу. Методи оцінки основних фондів. Зношення і відтворення основних фондів. Амортизація основних фондів. Інтенсифікація і показники використання основних фондів. Відтворення основних фондів.

Виробнича програма підприємства та методи її розрахунку з урахуванням стратегічної мети діяльності та конкурентних умов ринку. Виробничі потужності підприємства, методи її визначення. Планування обсягів реалізації продукції. Планування матеріально-технічного забезпечення підприємства.

Склад, структура і кругообіг оборотного капіталу. Нормування обігових коштів. Показники оборотності обігових коштів. Напрями прискорення оборотності обігових коштів. Виробничі запаси, їх призначення, показники оцінки, порядок нормування та оперативне управління.

Економічні ресурси та ресурсний потенціал підприємства. Засоби виробництва та засоби праці, аналіз, планування, відтворення, оцінка ефективності використання. Трудові ресурси підприємства, їх склад, порядок планування. Поняття та класифікація персоналу. Визначення чисельності окремих категорій персоналу. Продуктивність та ефективність праці, показники, що їх характеризують. Витрати на утримання трудових ресурсів, джерела їх покриття. Науково-технічний прогрес як основа розвитку та інтенсифікації виробництва.

Поточні витрати підприємства. Види собівартості. Класифікація витрат. Калькулювання собівартості. Обґрунтування кошторису витрат за елементами. Цінова політика підприємства. Доходи підприємства та джерела їх формування. Прибуток як основний показник фінансових результатів діяльності. Рентабельність. Механізм утворення та розподілу прибутку. Оцінка ефективності діяльності підприємств, його конкурентоспроможності, шляхи та резерви їх підвищення.

Типові питання що виносяться на фахові вступні випробування

1. Основні фонди підприємства: оцінка та ефективність використання.
2. Оборотні кошти підприємства: оцінка та ефективність використання.
3. Трудові ресурси підприємства: оцінка та ефективність використання.
4. Кошторис витрат: склад та характеристика.

5. Калькуляція витрат: склад, характеристика.
6. Оцінка прибутку та рентабельності.
7. Цінова політика підприємства.
8. Витрати. Граничні та середні витрати, їх призначення та відмінність.
9. Врахування фактору часу в економічних розрахунках.
10. Економічна ефективність: поняття та оцінка.

2.2 ДИСЦИПЛІНА «ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ»

Органи керівництва торгівлею. Організаційні форми торгівлі. Функції торгівлі й товарного обертання.

Торгівля — зв'язкова ланка між виробництвом і споживанням. Удосконалення взаємовідносин торгівлі з виробництвом. Роль торгівлі у формуванні розумних потреб споживачів.

Економічні передумови виникнення та розвитку торгівлі як сфери обігу. Функції торгівлі як сфери обігу. Місце та роль торгівлі в економіці та на споживчому ринку. Форми організації та види торгівлі на сучасному етапі. Функції торгівлі як галузі народного господарства. Сутність, особливості, види та класифікація послуг торгівлі.

Сутність та види оптової торгівлі. Її основні та допоміжні функції. Характеристика окремих типів оптових посередників. Особливості біржової торгівлі як форми організації оптового ринку. Збутова діяльність товаровиробників. Фірмова торгівля. Особливості формування оптових цін.

Роздрібна торгівля, її сутність та призначення. Види та функції роздрібною торгівлі. Послуги у роздрібній торгівлі, їх класифікація.

Поняття, роль та форми зовнішньої торгівлі. Економічний механізм здійснення зовнішньої торгівлі. Фактори, що визначають тенденції та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі. Стан та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі України.

Типологія суб'єктів торговельної діяльності за різними класифікаційними ознаками. Особливості створення та економічні засади функціонування торговельних підприємств в Україні. Права та обов'язки суб'єктів торговельної діяльності. Економічні умови функціонування торговельних підприємств. Напрями та види діяльності торговельного підприємства.

Мета і завдання функціонування підприємства на ринку. Стратегія діяльності підприємства: її сутність, види та етапи розробки. Конкурентоспроможність торговельного підприємства та методи її оцінки. Стратегічний потенціал торговельного підприємства та його конкурентний статус.

Сутність і характеристика роздрібною товарообороту. Фактори управління товарооборотом підприємств. Методичні підходи до обґрунтування роздрібною товарообороту і його регулювання в умовах становлення ринку. Вимоги до обсягу діяльності підприємства в умовах ринку.

Сутність та значення товарообороту підприємства як показника господарської діяльності торговельного підприємства. Показники, що характеризують товарооборот торговельного підприємства. Аналіз його обсягу та структури. Оцінка критичних обсягів діяльності торговельного підприємства. Планування обсягу та структури товарообороту торговельного підприємства.

Економічний зміст товарних ресурсів та товарних запасів торговельного підприємства. Показники, що характеризують стан товарних запасів торговельного підприємства. Фактори, що обумовлюють обсяги та швидкість обертання товарних запасів. Сутність, призначення, принципи та методи розробки нормативів товарних запасів. Обґрунтування обсягу і структури надходження товарів. Оцінка ефективності комерційних угод із закупівлі товарів.

Типові питання що виносяться на фахові вступні випробування

1. Торгівля в системі ринкових відносин.
2. Вплив торгівлі на розвиток виробництва в ринкових умовах господарювання.
3. Сутність торгівлі та її роль у забезпеченні суспільного розвитку.
4. Економічна характеристика оптової торгівлі.
5. Економічна характеристика роздрібною торгівлі.
6. Економічна характеристика зовнішньої торгівлі.
7. Суб'єкти торговельної діяльності та організаційно-економічні умови їх діяльності.

8. Стратегія діяльності торговельного підприємства та її обґрунтування.
9. Управління обсягом та асортиментною структурою обороту торговельного підприємства.
10. Товарооборот торговельного підприємства.
11. Товарні запаси та товарне забезпечення торговельного підприємства.

3. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Екзаменаційне завдання складається з 25 теоретичних тестових завдань за тематикою питань, наведених у п. 2. Кожне питання має чотири варіанти відповідей, серед яких лише один правильний. Кожне екзаменаційне завдання містить питання з дисциплін: «Економіка підприємництва» (13 тестових завдань), «Економіка торгівлі» (12 тестових завдань).

У додатках А та Б до програми наводяться зразки екзаменаційного завдання та аркушу відповіді.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка знань здійснюється за бальною системою. Правильна відповідь за кожне тестове завдання оцінюється в 4 бали. Максимально кількість балів при правильній відповіді на всі запитання становить 100 балів.

Отримані бали переводяться в 200-бальну шкалу за таблицею 1. За кожні п'ять виправлень знімається 1 бал (від балів в рейтинговій шкалі оцінювання).

Вступники, які набрали менше 100 балів, не допускаються до подальшої участі у конкурсі.

Таблиця 1- Таблиця переведення тестових балів в рейтингову шкалу від 100 до 200 балів

Тестовий бал	Бал 100-200	Тестовий бал	Бал 100-200
0	не склав	52	128
4	не склав	56	134
8	не склав	60	140
12	не склав	64	146
16	не склав	68	152
20	не склав	72	158
24	не склав	76	164
28	не склав	80	170
32	100	84	176
36	105	88	182
40	110	92	188
44	116	96	194
48	122	100	200

5 СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Дисципліна «Економіка підприємства»

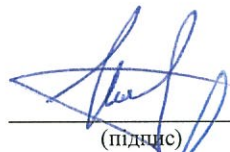
1. Гетьман О.О. Економіка підприємства: навч. посіб. / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. – 2-е вид. – К. : ЦУЛ, 2010. – 488 с.
2. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: навч. пос. / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погріщук. – К. : ЦУЛ, 2010. – 304 с.
3. Економіка підприємства: підручник / За ред. Л.Г. Мельника. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2013. – 864 с.
4. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / за заг. ред. І.М. Сотник, Л.М. Таранюк. Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.

Дисципліна «Економіка торгівлі»

1. Балджи М. Д., Допіра І. А., Однолько В. О. Економіка та організація торгівлі : навчальний посібник. – Київ : Кондор-видавництво, 2017. – 368 с
2. Марцин, В. С. Економіка торгівлі [Текст] : підручник / В. С. Марцин. – К. : Знання, 2007. – 402 с.
3. Семикіна М. В., Збаржевецька Л. Д., Матієнко С. С. Економіка та організація торговельних підприємств: практикум. – Навчальний посібник. – Кіровоград: КНТУ.– 2013. – 221 с.
4. Чорна М. В., Кушнір Т. Б., Михайлова О. В. Економіка торгівлі : навчально-методичний посібник. –Х. : ХДУХТ, 2015. – 221 с.
5. Яковлев, Ю. П. Економіка торгівлі з використанням інформаційних технологій [Текст] : навч. посіб. / Ю. П. Яковлев. – К. : ЦУЛ, 2006. – 376 с.

Схвалено на засіданні приймальної комісії.
Протокол № 7 від 17.02 2020 р.

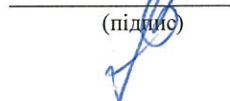
Відповідальний секретар
приймальної комісії

(підпис)

Козій І.С.

Голова фахової атестаційної комісії

(підпис)

Васильєва Т.А.

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії

_____ 20__ р.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ
фахового вступного випробування при прийомі на навчання
для здобуття ступеня «магістр» зі спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Варіант № ____

1. Економічна додана вартість враховує:

- A) бухгалтерські витрати і неявні витрати використання капіталу
- B) бухгалтерські витрати
- C) неявні витрати використання капіталу
- D) нема вірної відповіді

2. Форма оплати праці, за якою заробітна плата нараховується за встановленою тарифною ставкою чи окладом за фактично відпрацьований час, – це:

- A) відрядна
- B) погодинна
- C) акордна
- D) нема вірної відповіді

3. Який вид цін встановлюється державними органами на обмежене коло товарів?

- A) регульовані;
- B) державні
- C) вільні
- D) всі відповіді вірні

Голова фахової
атестаційної комісії

_____
(підпис)

_____
(прізвище, ініціали)

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Шифр _____

АРКУШ ВІДПОВІДІ

фахового вступного випробування при прийомі на навчання
для здобуття ступеня «магістр» зі спеціальності

076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Варіант № _____

№ питання	A	B	C	D
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐
3.	☐	☐	☐	☐
4.	☐	☐	☐	☐
5.	☐	☐	☐	☐
6.	☐	☐	☐	☐
7.	☐	☐	☐	☐
8.	☐	☐	☐	☐
9.	☐	☐	☐	☐
10.	☐	☐	☐	☐
11.	☐	☐	☐	☐
12.	☐	☐	☐	☐
13.	☐	☐	☐	☐

№ питання	A	B	C	D
14.	☐	☐	☐	☐
15.	☐	☐	☐	☐
16.	☐	☐	☐	☐
17.	☐	☐	☐	☐
18.	☐	☐	☐	☐
19.	☐	☐	☐	☐
20.	☐	☐	☐	☐
21.	☐	☐	☐	☐
22.	☐	☐	☐	☐
23.	☐	☐	☐	☐
24.	☐	☐	☐	☐
25.	☐	☐	☐	☐

УВАГА! Завдання мають кілька варіантів відповідей, серед яких лише один правильний. Оберіть правильний, на Вашу думку, варіант та позначте його, як показано на зразку. **Кількість виправлень впливає на загальну оцінку роботи!**

A	B	C	D
☒	☐	☐	☐

Кількість правильних відповідей — _____;

Кількість балів за них — _____;

Кількість виправлень — _____;

Знято балів за виправлення — _____;

Всього балів

з врахуванням знятих — _____;

(числом та прописом)

Голова комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Члени комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)